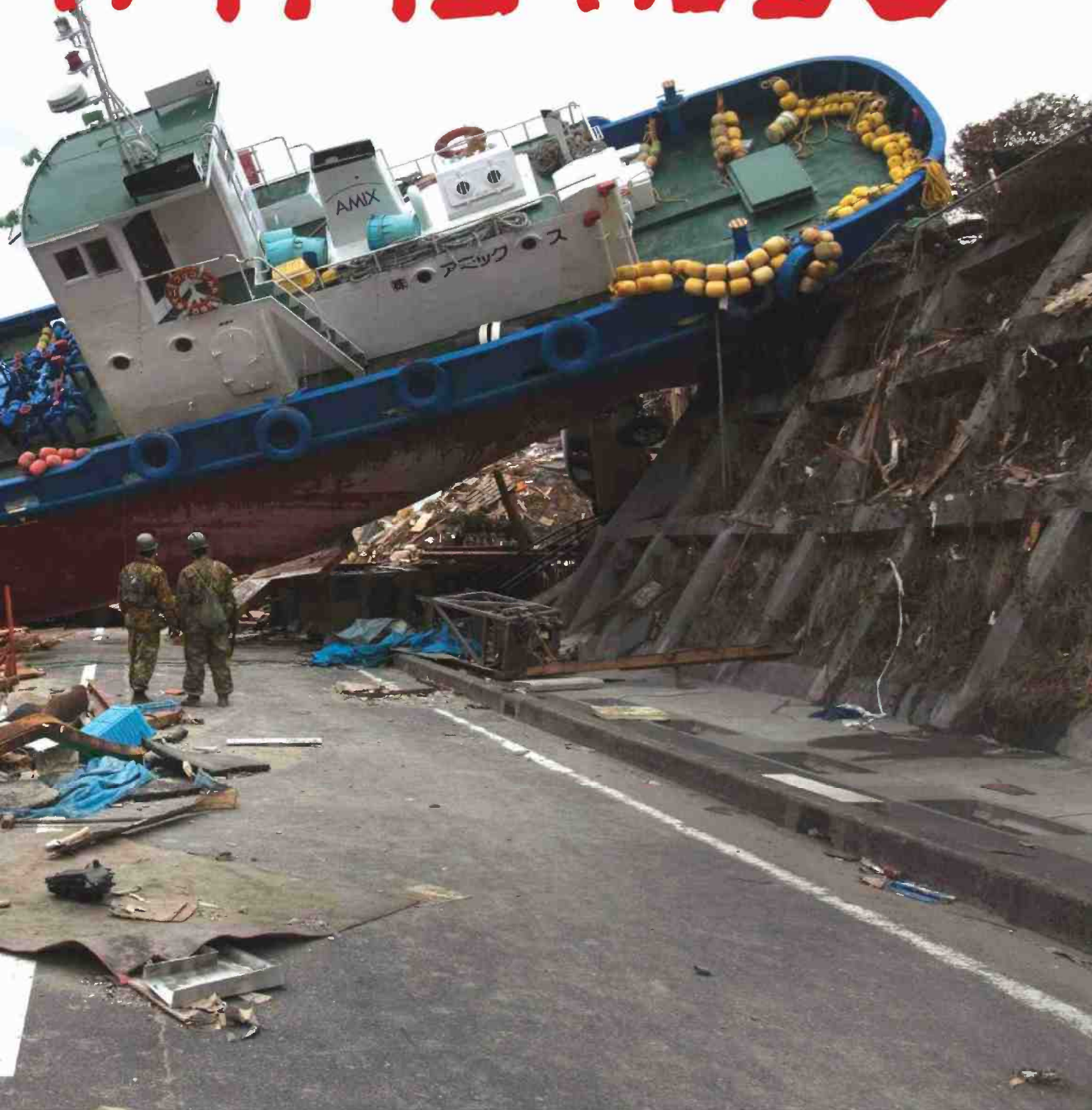

25.32x35.49	31	12	עמוד	בי	זמן כל	05/2013	36914760-6
ביפר תקשורת ישראל - 89249							

הכיכר המרכזית
מה היה, מה קורה ואיך הגבתם

סכנה ברורה

רעידת אדמה ביפן. ההתרעה היא עניין מציל חיים

29 מוסדות חינוך ישנים בבאר שבע, בהם מרבית בתי הספר התיכוניים, אינם ערוכים לרעש אדמה. תזכורת: אחת לכשמונה עשורים, מתרחשת בישראל רעידת אדמה גדולה, הגובה קורבנות רבים ונזקים כבדים לרכוש, וככל הנראה אנו מתקרבים למועד הנורא הזה. רק ב-1982 החלו להיבנות בישראל מבנים תקינים העמידים בפני רעש אדמה. מדוע, אם כן, לא מחזקים את המבנים הישנים, בהם בתי ספר בהם לומדים אלפים מילדי העיר? ניחשתם נכון: זה עולה כסף והטילים מעזה, כך מסבירים מהעירייה, הם איום יותר מוחשי

דודו עזריה * צילום: S.T.F

הוקנים שברור אינם זוכרים רעש קשה וחזק שנמשך שניות אחדות כמו בפעם הזאת".
הגיאולוג נתן שלם כתב: "יום ב' 11.7.1927. חזר החום לסודו הרע, ויעבור שוב את גבול השלושים.

בשנת 1927. העיתון "דואר היום" דיווח כיום שלמחרת: "אתמול בשעה שלוש ושבעה רגעים בדיוק הופתעו תושבי ירושלים השאננים ברעידת אדמה נוראה שכמוה לא הורגשה בירושלים זה הרבה שנים. אפילו

עניין בלתי צפוי, ישראל יושבת על שבר טקטוני שנקרא השבר הסורי-אפריקני, בדיוק סוג המקומות בהם האדמה רועדת.
רעידת האדמה המשמעותית האחרונה שחוותה ארץ ישראל הייתה

אחת לכ-80 שנה מתרחשת בישראל רעידת אדמה גדולה ומשמעותית, כמה שנים לכאן או לכאן. בין לבין, מתרחשות רעידות חלשות יותר אחת לכמה שנים. רעידות אדמה בישראל הן לא

27.27x31.09	32	12 עמוד	זמן כל בי	05/2013	36914786-4
ביפר תקשורת ישראל - 89249					

"מספיק להסתכל על מדינות שחוות הרבה רעידות אדמה, כמו מקסיקו ויוון, בשביל להבין. ביפן, שם רעיי דות אדמה שכיחות במיוחד, נהרגים אנשים בגלל הצונאמי ולא בגלל רעידות האדמה. שם זה הוכח באופן חד משמעי, שההתרעה היא עניין מציל חיים. נכון שחצי דקה התרעה נשמע כמו לא הרבה זמן, אבל מי שגר בבאר שבע עם האזעקות אמור לדעת שזה הרבה יותר ממה שנדמה".

ירושלים, חיפה ואשקלון כן, באר שבע לא?

לא כולם מחכים למשרד החינוך ולתקציבים שלו, שאפילו ריקי כהן מהדרה יודעת שהסיכוי שיגיי עו בזמן הקרוב אפסי. לצד מועצי צות אזוריות, בהן מספר בתי הספר קטן ולכן קל יותר לכלית להתקין מערכות התרעה נגד רעידות אדמה, גם בערים בסדר גודל של ירושלים, חיפה ואשקלון החליטו להתקין, מיוזמתם ועל חשבונם, מערכות התרעה שכאלה, בתהליך הדרגתי שמתחיל בבתי הספר הישנים. ומה עם באר שבע?

ושוב, כמו בלא מעט דברים שקשורים לחינוך הילדים שלנו, העובדה שבכל האמור לצד הפרדגוגי מטפל משרד החינוך ובעניינים המנהלתיים מטפלת הרשות המקומית, יוצרת סיטואציה בעייתית, בדיוק מסוג החומרים אליהם נדרשות ועדות החקירה שמתכנסות אחרי אסונות.

כמו באסון הכרמל לפני כשנתיים וחצי, שם התברר שבשל עניין פרוי צדוראלי, כמו הזכות של הכבאים לשבות, נמנעה הרפורמה בשידורתי הכבאות, כך גם בנושא רעיי דות אדמה אנחנו עלולים לאסוננו לשאול אחרי "איך ייתכן שכולם ידעו שתהיה רעידת אדמה ואף אחד לא חשב להגדיל ראש?"

העניין עם החומרים הללו, זה שאין באמת את מי להאשים ומצד שני, כולם אשמים. הרי עם כל הכבוד לכיכרות מאורות, מים שוצפים וזיקוקים, יש יסוד סביר להניח שההורים היו מעדיפים שכאשר האדמה תרעד, הילדים שלהם בבית הספר יקבלו סיכוי טוב יותר לשרוד.

כעשרת אלפים שקלים לבית ספר. בארץ קיימות שתי חברות שמתקנות את המערכות הללו ובאופן טבעי הן היו רוצות שהמערכת תותקן בכל בתי הספר, על מנת שהן תרווחנה כמה שיותר כסף. גם עיריית באר שבע הייתה שמחה לו היו מותקנות מערכות שכאלה ולא הייתה בוכה אם משרד החינוך היה מממן את רכישתן. אבל, משרד החינוך חושב שזה תפקיד העיריית, שהרי בתי הספר הם רכוש העירייה.

גודם בכיר בעירייה מסביר, שהעלויות של התקנת המערכת בכל בתי הספר בעיר נעה סביב חצי מיליון שקלים, ללא הגנים. "צריך לקחת בחשבון שיש גם מוסדות חצי פרטיים, אם גם אותם צריך לממן, אנחנו מגיעים לכמיליון שקלים". בתקציב של עירייה, ולנוכח הסיכון הקיים, אלה לא סכומים גבוהים. "נתחיל מזה שיש ויכוח בשאלה, האם מערכת כזו תועיל או תגרור נזק", מגלה העובד הבכיר מעיריית באר שבע המצוי בפרטים, "אבל אני כעירייה צריך להחליט מה אני עושה בכסף שיש לנו. כיוון שהאיום של ירי רקטי מעזה הוא יותר מוחשי, אני מעדיף להשקיע למשל את הכסף במיגון של בתי ספר וגנים". ואם הייתי מפקח אותך בחצי מיליון שקלים שיוספיקו להתקין מערכות התרעה לרעידות אדמה בכל בתי הספר?

"כנראה שהייתי מעדיף לממן גני ילדים נגד טילים..."
אם יש ויכוח, אז מדוע חוזר המנכ"ל קובע שיש להתקין את המערכת בכל בית ספר חדש? ובכלל לא האם ההיגיון לא אומר שדווקא בתי הספר הישנים צריכים להיות בעדיפות?
"יש היגיון במה שאתה אומר", אומר המראיין שלנו, ומתחיל בינינו דיון או שמא ויכוח בשאלה, מי אמור לדאוג לילדים בבית הספר – העירייה, משרד החינוך או המשרד להגנת העורף?

רונן שפירא, מנהל חטיבת ההתערות בחברת "ביפר", אחת משתי הספקיות של פתרונות ההתערעה, טוען שאין שום ויכוח בשאלה, לה, האם המערכת יכולה להציל חיים או שמא ליצור אנדרלמוסיה?

שהוקמו קודם לכן, אינם עמידים בפני רעש אדמה רציני, שהתרחש שותו, כאמור, רק עניין של זמן. כמה זמן? איש אינו יודע. כל דקה, כל שעה, כל יום זה עלול לקרות! האמת חייבת להיאמר, ולכן נגיד שזה סיפור עם ועל כסף, הרבה כסף. אבל זה גם סיפור על ניהול סיכונים וחלוקת משאבים וגם על איך גורמים ממשלתיים שונים מגלגלים את העניינים לפתחים אחרים. לפחות בעינינו, זה קודם כל סיפור על הילדים שלנו ועל החלוקה המכאיבה בין שכונות הרשות לישנות.

עניין של חצי מיליון שקלים

וכאן אנחנו מגיעים ללבו של העניין: בתי הספר והגנים בבאר שבע, הישנים יותר, אלו שנבנו לפני 1982 ומדובר במספר לא מבוטל של מוסדות. חוזר מנכ"ל משרד החינוך קובע, שבכל בית ספר חדש שנבנה תותקן מערכת התרעה לרעידות אדמה. עלותה של מערכת שכזו היא

הקרובות גבוהה למדי. כיוון שעוצמת הפגיעה היא תולדה של המרחק ממקור הרעש וכיוון שהשבר והבקע מתחיל בצפון ונגמר באילת, קשה להעריך באופן ודאי מה תהיה עוצמת הפגיעה באזור באר שבע והגב. כמו שיש טכנולוגיות שמאפשרות לזהות ירי רקטי, מה שמאפשר להשמיע אזעקה, כנמצא גם יכולת טכנולוגית להתריע מפני רעידת אדמה. טווח ההתרעה תלוי במרחק ממקור הרעש, אבל מומחים מעריכים שברחוק של באר שבע מהשיכר הסורי-אפריקני ההתרעה תהיה של כחצי דקה או 12 שניות במקרה הגרוע, של רעידה בחלק הדרומי של ים המלח.

בישראל קיימים כמה תקני בנייה, האחרונים שבהם תוכננו לספוג ככל האפשר רעידות אדמה, כשבניינים שנבנו החל משנת 1982 יספגו רעיי דות אדמה בצורה טובה יותר. בעוד שהכנייה מזה 31 שנה מחויבת בתקנים לעמידה ברעשי אדמה, הרי שמוסדות חינוך רבים בבירת הנגב,

אולם קרוב לשעה ארבע, ירעדו מוסדות תבל ורעשה ירושלים. המהומה והמבוכה הייתה גדולה. בתים רבים נהרסו או שנסדקו ונפתחו פרצים. יש פצועים ומתים. מספרים מדויקים אין עדיין, אבל מספרים שבסביבות ירושלים האסונות גדולים יותר. הנני מחכה בכליון עיניים ליריעות שתבואנה בעיתונים. כך לשון הדיווח בשפה הציורית של הימים ההם.

מאות אנשים נהרגו ברעש האדמה של שנת 1927: 130 אנשים נהרגו בירושלים ו-450 אחרים נפצעו, שלא לדבר על הנזקים לרכוש: בתים רבים התמוטטו כליל.

זו לא הייתה רעידת האדמה הגדולה היחידה בישראל, שיש לגביה תיעוד מפורט. בשנת 1837 הוחרבה כמעט לחלוטין העיר צפת ומאות רבות של אנשים נהרגו.

כיוון שהרעידה המשמעותית האחרונה שירדעה הארץ הייתה לפני קצת יותר מ-80 שנה, הסבירות לאירוע רעש אדמה משמעותי בשנים

כשהאדמה תרעד

אלה בתי הספר בבאר שבע שלא עמידים מפני רעידת אדמה

רשימת מוסדות החינוך בבאר שבע שנבנו לפני 1982 (לפי סדר ה-א-ב): אמירים, בארי, גאולים, גבים, דגניה, חזון עובדיה, יוסף קארו, יסודות, ישיבת בני עקיבא, מגן, מענית, מצפה, מקיף ז', מרכז נוער דתי, נטעים, ניב, ניצנים, נתיבות-יורם, מקיף א', מקיף ג', מקיף ד' (אמי"ת), מקיף ו', רמב"ם, רעות, שורשים, שחר- ע"ש קלוזר ז"ל, תומר, תיכון תלם, דעת ותבונה.

מעיריית באר שבע נמסרה התגובה היבשה הבאה: "בניגוד לטענה, אין החלטה שלא לצייד את בתי הספר במערכות אלה. חוזר מנכ"ל משרד החינוך מחייב התקנת מערכות כאלה במוסדות חינוך חדשים. לגבי בתי הספר הוותיקים, הנושא יישקל בהתאם להמלצות פיקוד העורף וקבלת תקציב".